

I. Czytanie ze zrozumieniem

Bursztyn przewija się w zapisach historycznych na różne sposoby. Jako tajemniczy wytwór natury, drogocenny towar, surowiec do wyrobu ozdobnych przedmiotów, jako przedmiot handlu. Obszerniejsze wzmianki o Polsce pochodzące z X wieku mówią o tzw. szlaku bursztynowym, biegnącym od Adriatyku przez nasze ziemie do ujścia Wisły i Bałtyku. (...)

Niewątpliwie jedną z największych tajemnic ukrytych w bursztynie jest obraz minionego życia sprzed milionów lat. Bursztyn zamknął w sobie organizmy wielu gatunków stawonogów. Czas i wydarzenia, jakie miały miejsce w dziejach Ziemi, nie zniszczyły, nie uszkodziły zatopionych i zmumifikowanych w nich istot.

W 1982 r. dzięki badaniom biologów i paleontologów odkryto w Sayraville jeziorne osady z okresu kredowego sprzed 95 milionów lat, w których znaleziono bryłę bursztynu z uwięzionym w niej komarem z zachowanymi elementami komórki, zawierającej kwasy nukleinowe - rybosomy i chromosomy.

Zachowane w bursztynie owady czy inne stawonogi świadczą o klimacie i środowisku, w którym wówczas żyły. Różne gatunki muchówek, chrzączek, żyły nie tylko w próchniejącym drewnie, ale i w ściółce leśnej. Larwy niektórych z nich żyły w wodach stojących, w małych zbiorniczkach zanieczyszczonej wody, na terenach podmokłych i bagiennych.

To fauna. A flora? Szczątki roślin w bursztynie należą do rzadkości. Liczniej występują kawałki drewna i kora drzew. Kształty uwięzionego w bursztynie drewna świadczą o tym, że powstały na skutek żerowania w lesie drobnych gryzoni. Znana paleobotanik Anna Czeczot stwierdziła, że „możliwe jest wyróżnienie 215 gatunków roślin zasiedlających bursztynowe lasy”.

(kb), *Polska opowieść o bursztynie*. [w:] „Aura” 10/06, s. 39.

1. Odnajdywanie bursztynów ma dla nauki wielkie znaczenie ze względu na:

- A. ich niezwykle piękno B. cenę bursztynu na rynkach światowych
 C. ukryty w nich dowód życia sprzed wieków D. ich tajemnicze, nieznanie nauce, pochodzenie

2. W bryłach bursztynów nie można odnaleźć:

- A. szczątków roślinnych B. fragmentów fauny
 C. kory drzew D. drobnych gryzoni

3. Dzięki zastygłym w bursztynach szczątkom stawonogów możemy zyskać informacje o:

- A. środowisku żywych organizmów B. kulturze dawnych plemion
 C. przebiegu szlaku bursztynowego D. gatunkach dawnej flory

4. Kawałki drewna zamkniętego w bursztynie noszą ślady:

- A. ręcznej obróbki B. zębów gryzoni
 C. pierwotnych narzędzi człowieka D. dużych drapieżników

5. Cytowana wypowiedź paleobotanika potwierdza, że:

- A. paleobotanicy poszukują bursztynów B. dawniej było więcej gatunków roślin niż obecnie
 C. bursztyny są dowodem na istnienie bogatej flory D. bursztyny są niewątpliwą ozdobą polskiej ziemi

6. Wspomniany bursztyn z komarem jest szczególnym znaleziskiem, gdyż:

- A. ma ciekawy wygląd B. pochodzi z okresu kredowego
 C. dostarcza naukowcom bogatego materiału D. został znaleziony w nietypowym miejscu

II. Literatura**7. Aby odzyskać Eurydykę, Orfeusz:**

- A. udał się po pomoc do Dzeusa B. zabił Cerbera
 C. zawędrował do Hadesu D. złożył bogom ofiarę

8. Orfeusz utracił Eurydykę przy wyjściu z Hadesu, ponieważ:

- A. odwrócił się w jej stronę B. puścił jej rękę
 C. zgubił lutnię D. wypowiedział jej imię

9. Orfeusz był:

- A. rzeźbiarzem B. malarzem C. aktorem D. muzykiem

10. Bogowie podarowali ludziom Pandorę, aby:

- A. umilić im życie B. ukarać ich C. okazać im łaskę D. zakpić z nich

11. Epimeteusz przyczynił się do:

- A. sprowadzenia na ziemię nieszczęść B. uwolnienia ziemi od zła
 C. pogodzenia zwaśnionych ludzi D. wydobywania z ziemi surowców

12. O jabłko z napisem „dla najpiękniejszej” spierały się:

- A. Hera, Afrodyta i Atena B. Hera, Pandora i Artemida
 C. Helena, Persefona i Gaja D. Eurydyka, Demeter i Afrodyta

13. Przed pojedynkiem Hektor prosił Achillesa, aby:

- A. odstąpił od bitwy
 C. uszanował jego zwłoki
 B. złożył bogom ofiarę
 D. darował mu życie

14. *Szybkonogim Pelidą* nazywa Homer:

- A. Agamemnona
 B. Parysa
 C. Hektora
 D. Achillesa

15. „O doktorze Hiszpanie” i „Na nabożną” to:

- A. pieśni
 B. bajki
 C. fraszki
 D. satyry

16. Podmiot liryczny wypowiada się w utworze:

- A. Homera pt. „Iliada”
 B. Krasickiego pt. „Przyjaciele”
 C. Sienkiewicza pt. „Krzyżacy”
 D. Tuwima pt. „Gorące mleko”

17. W jednym utworze literackim spotkamy:

- A. Juranda, Zagłobę i Maćka
 B. Rejenta, Podstolinę i Zbyszka z Bogdańca
 C. Mary, Dicka i Tomka Sawyera
 D. Winicjusza, Ligię i Nerona

18. Bohaterem, który ze skąpca zmienia się w dobroczyńcę, jest:

- A. Papkin
 B. Ebenezer Scrooge
 C. Marcin Kozera
 D. Sherlock Holmes

III. Nauka o języku

19. Nieosobową formą czasownika jest wyraz:

- A. złożyłabym
 B. niech przyniesie
 C. zjedzono
 D. zabierzcie

20. Imiesłów przymiotnikowy jest zawarty w zdaniu:

- A. Miał do rozwiązania trudny problem.
 B. Obiad był zbyt gorący.
 C. Wziąwszy plecak, poszedł dalej.
 D. Kwitnące kwiaty są najpiękniejsze.

21. Nieprawidłowo jest zbudowane zdanie:

- A. Biegając tą drogą, przewróciła się.
 B. Pijąc herbatę, rozbiła się szklanka.
 C. Złożywszy książki, wyjrzał przez okno.
 D. Mama uśmiechnęła się, otarłszy szybko łzy.

22. Nieprawidłowo został utworzony imiesłów:

- A. poszedłszy
 B. splótszy
 C. wziąwszy
 D. czytawszy

23. W zdaniu *Nie widziałam go ani wczoraj, ani przedwczoraj.* - występuje podmiot:

- A. szeregowy
 B. domyślny
 C. logiczny
 D. zbiorowy

24. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A. Nikogo tam nie było.
 B. Prosi się o zamykanie drzwi.
 C. Znała go od dawna.
 D. Najwięcej czasu zabrało jej przygotowanie poczęstunku.

25. Orzeczenie imienne jest zawarte w zdaniu:

- A. Był bardzo zmartwiony.
 B. Był wtedy w domu.
 C. Zawsze był przy niej.
 D. Był na wakacjach.

26. Nieprawidłową formę ma orzecznik w zdaniu:

- A. Ona jest artystką.
 B. On został policjantem.
 C. On będzie marynarzem.
 D. Jesteś świetna organizatorka.

27. Partykułą jest wyraz:

- A. natomiast
 B. chyba
 C. ojej
 D. ponieważ

28. Zdaniem współrzędnie złożonym rozłącznym jest wypowiedzenie:

- A. Pójdę tam albo zostanę w domu.
 B. Nie mam czasu, więc ci nie pomogę.
 C. Uczę się, bo jutro jest sprawdzian.
 D. Siedział przy stole i coś rysował.

29. Błędnie jest napisany skrót:

- A. n.p.m. (nad poziomem morza)
 B. p.n.e. (przed naszą erą)
 C. itp. (i tym podobnie)
 D. min. (między innymi)

30. Nieprawidłowo jest napisany wyraz:

- A. stamtąd
 B. nietykalny
 C. nielepiej
 D. zamknięto by